

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Zuzanou Bystřické ve věci

žalobce: **Mgr. Dušan Dvořák**, narozený dne 12. 1. 1962
bytem Ospělov 6, 798 55 Ospělov

proti
žalovanému: **Ústavní soud**
sídlem Joštova 8, 660 83 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2019, sp. zn. SPR. ÚS 88/19, a o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o žádosti žalobce o informace ze dne 30. 5. 2019,

takto:

- I. Žalobci **se přiznává** osvobození od soudních poplatků.
- II. Návrh žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů **se zamítá**.
- III. Žaloba se v části, v níž směřuje proti nečinnosti žalovaného, **vylučuje** k samostatnému projednání.

Odůvodnění:

1. Krajský soud v Brně obdržel dne 10. 8. 2019 žalobu, kterou žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2019, sp. zn. SPR. ÚS 88/19. Žalobce se přitom domáhá zrušení předmětného rozhodnutí.
1. Napadeným rozhodnutím (přípisem) nebylo vyhověno žádosti žalobce „o přijetí opatření proti nečinnosti Ústavního soudu“. Tato žádost přitom navazovala na jinou žádost žalobce, a to sice (dle textu žaloby) ze dne 30. 5. 2019, jíž se žalobce po žalovaném domáhal informace, zda bylo někdy zrušeno nařízení vlády č. 207/1920 Sb., o uvolnění výroby a obchodu s konopím a konopnými výrobky.
2. S ohledem na znění žaloby, povahu věci, jakož i žalobcem k žalobě přiložené dokumenty, dospěl Krajský soud v Brně k závěru, že ve věci se může jednat také o žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného při poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.
3. S ohledem na výše uvedené proto soud vyzval žalobce usnesením ze dne 22. 8. 2019, č. j. 29 A 131/2019-52, aby upřesnil, zda své podání zamýšlí jako žalobu proti rozhodnutí žalovaného, či jako žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného.
4. Žalobce na výzvu soudu reagoval podáním ze dne 26. 8. 2019, v němž uvedl, že svou žalobu zamýšlí jednak jako žalobu proti shora nadepsanému rozhodnutí žalovaného a jednak jako žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného při rozhodování o jeho žádosti o informace. S ohledem na rozdílný režim soudního přezkumu jednak ve věci žaloby proti rozhodnutí správního orgánu, jednak ve věci žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, zdejší

soud (přiměřeně) dle § 39 odst. 2 s. ř. s. žalobu směřující proti tvrzené nečinnosti žalovaného vyloučil k samostatnému projednání, neboť společné řízení není vhodné.

5. Žalobce dále pořádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů. K tomu odkázal na potvrzení o svých majetkových poměrech, které předložil Nejvyššímu správnímu soudu ve věci projednávané pod sp. zn. 4 As 224/2019. V něm žalobce uvedl, že nemá žádné příjmy z pracovního poměru a za poslední rok mu byla za publikační činnost vyplacena částka 7 000 Kč. Příležitostné příjmy z konzultací a přednášek jsou za poslední rok ve výši maximálně 12 000 Kč, a jsou využívána n hrazení služeb advokáta a také na pravidelné měsíční příspěvky 300 Kč na právní spory, které vede asociace Cannabis is The Cure, z.s. V roce 2019 žalobce vydal ze svých prostředků cca 4000 Kč měsíčně na právní spory, zbytek hradila rodina a členové zmíněné asociace. Jiné příjmy z výdělečné činnosti žalobce nemá. Pobírá přitom dávky III. stupně invalidního důchodu ve výši 17 084 Kč. Nemá movitý majetek větší hodnoty. Na bankovním účtu má vedenu částku asi 29 000 Kč. Splácí úvěr na dům ve výši 2 580 Kč měsíčně, náklady na bydlení má nejméně 3 000 Kč měsíčně, v roce 2018 nejméně 10 000 Kč měsíčně. Náklady na stravování a osobní potřeby má cca 6 000 Kč měsíčně, na telefon, internet a dopravu vydává asi 2 500 Kč měsíčně, soudní poplatky a výdaje na advokáty cca 10 000 Kč měsíčně. Deficit příjmů je hrazen díky podpoře rodiny a členů asociace Cannabis is The Cure, z.s.
6. Uvedené skutečnosti shledal krajský soud jako dostatečné pro posouzení žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s., dle něhož účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků, a to zčásti. Zcela může být osvobozen pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.
7. Cílem uvedeného ustanovení je formou individuálního osvobození od soudních poplatků chránit účastníka řízení nacházejícího se v nepříznivých majetkových poměrech před nepřiměřeně tvrdým dopadem poplatkové povinnosti. Jinak řečeno, jde o to, aby účastníkům nebylo v opodstatněných případech upíráno právo na přístup k soudu (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 5. 3. 2009, sp. zn. II. ÚS 2432/08, [N 49/52 SbNU 491]). Právo domáhat se předepsaným způsobem svých práv u nezávislého a nestranného soudu „*má každý, tedy i ten, kdo nemá finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku*“ (srov. nález Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. IV. ÚS 289/03, [N 125/34 SbNU 281]).
8. Toto je nepochybně podstatná premisa na straně jedné, na straně druhé je však potřeba připomenout, že institut osvobození od soudních poplatků představuje pouze určitou výjimku ze zákonné poplatkové povinnosti, nikoli institut umožňující bezbřehý, bezplatný přístup k soudu (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2009, č. j. 9 Ans 6/2009-71, dostupný na www.nssoud.cz).
9. Je proto potřeba vždy v každém individuálním případě vážit kumulativní splnění tří podmínek: žádost žalobce, doložení nedostatku prostředků a skutečnost, že návrh na zahájení řízení není zjevně neúspěšný (§ 36 odst. 3 věta třetí s. ř. s.). Zároveň soud shledal s ohledem na výše uvedené důvody pro výjimečné úplné osvobození od soudních poplatků; majetkové a příjmové poměry žalobce mu neumožňují soudní poplatek uhradit, přičemž tato skutečnost nemůže být překážkou pro jeho právo na přístup k soudu.
10. Soud však neshledal důvody pro ustanovení zástupce z řad advokátů. Dle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. platí, že „*[n]avrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to*

nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové vydaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.“ v případě žalobce dospěl soud sice k závěru, že jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, na druhou stranu se nedomnívá, že by ustanovení zástupce z řad advokátů bylo „*nezbytně třeba k ochraně jeho práv*“. Žalobce je totiž osobou vysokoškolsky vzdělanou, odborně publikuje a přednáší; soudu je také z jeho úřední činnosti známo, že v řízeních před soudy a správními orgány často vystupuje sám za sebe a s těmito orgány běžně komunikuje. To se týká i agendy, které se dotkl nyní, a to sice žádosti o informace. Sama daná problematika není právně nadmíru složitá (resp. nezahrnuje bezprostředně některý ze zásadních existenčních zájmů žalobce). Z výše uvedených důvodů tak lze mít za to, že je žalobce plně způsobilý kvalitně hájit svá práva sám. Proto, jak již bylo řečeno, nepovažuje soud ustanovení zástupce za nezbytně nutné.

Poučení:

Proti **výrokům I. a II.** tohoto usnesení **lze podat kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Proti **výroku III.** tohoto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

Brno 9. září 2019

JUDr. Zuzana Bystrická, v.r.
předsedkyně senátu